

vanzelf, dat ons bibliotheekfonds eene geduchte vermindering heeft ondergaan; de steeds optimistische bibliothecaris hoopt echter, dat de leden zich geroepen zullen gevoelen, weer voor aanvulling zorg te dragen.

Juist deze aankoop heeft het nut van deze instelling sterk op den voorgrond gebracht.

In aansluiting aan mijn „Boekaankondiging” in de Entom. Ber. VIII. N. 183. pag. 341, deel ik mede, dat van het werk van BÖVING en CRAIGHEAD over de Coleoptera-larven, nog eenige „special cloth bound” exemplaren te verkrijgen zijn bij den Treasurer van „The Brooklyn Entomological Society” voor \$ 7.50. Zooals ik reeds voorzag, is de aanvraag voor dit, voor elken biologisch-werkenden entomoloog onmisbare geschrift, zoo groot, dat genoemde heer mij waarschuwt, dat het binnenkort geheel uitverkocht zal zijn. Het adres is: Mr. GEORGE P. ENGELHARDT, Treasurer of the Brooklyn Ent. Soc., The Brooklyn Museum, Brooklyn N.-Y.

Amsterdam, April 1932.

D. MAC GILLAVRY.

Nederlandsche Hydrachnidae.

Forelia parmata Koen.

De soorten van dit genus vertoonen de neiging tot het vormen van pantseringen op rug- en buikzijde. Van eenige soorten (*liliacea*, *unctata*) zonder schilden kennen wij variëteiten, die wel gepantserd zijn.

Bij *parmata* KOEN. en *cetrata* KOEN. zijn de ♂♂ van schildvormingen voorzien. Vergelijken we ter eener zijde de kenmerken van *parmata* ♂, zooals die door verschillende auteurs gegeven zijn, met de beschrijving van *cetrata* ♂, zooals die door KOENIKE in 1895 gegeven werd, dan blijkt, individueele verschillen in aanmerking nemende, dat deze ♂♂ voornamelijk alleen verschillen in den vorm der rugschilden: bij de eerste soort één schild, bij de tweede een aantal kleinere, afgebeeld door KOENIKE (1895). Het rugschild van *parmata* ♂, beschreven als elliptisch, van achteren afgerond (VIETS 1930), is bij de inlandsche ♂♂ echter

duidelijk toegespitst, minstens zoo als bij de soort *curvipalpis* VIETS.

De ♀♀, van dezelfde vindplaats afkomstig als de hierboven genoemde *parmata* ♂♂, worden door mij evenzeer gerekend tot *parmata* te behooren. Na WALTER's mededeeling (1922), dat ook *parmata* ♀ rugschilden bezit, blijven als verschilpunten tusschen de ♀♀ van *parmata* en *cetrata* alleen over: 1. ligging van de anaalopening t.o. van de anaalklieren (VIETS 1928), en: 2. vorm van het achterste paar dorsale pantserplaten. Ad 1: De door mij onderzochte ♀♀ bezitten alle het kenmerk, dat voor het ♀ van *parmata* geldt: de anaalopening is gelegen voor de anaalklieren. Ad. 2: In de pantsering van de rugzijde heerscht eenige verscheidenheid; de vorm van de 3e rugschilden moet als onderscheidend kenmerk tusschen *parmata* en *cetrata* geschrapt worden. Deze vorm wisselt af van ± rond tot langgerekt (l. = 2 br.). Ook is de omtrek soms zeer onregelmatig. WALTER's afbeelding 155 op pag. 398 (1922) is blijkbaar eene schematische. Nooit zag ik de 1e platen verbonden met het daarvoor gelegen haarplaatje. Bovendien nam ik nog meestal een 4e paar rugschilden waar, direct achter de oogen gelegen, 3- tot 4-hoekig van vorm en iets kleiner dan het 2e paar van WALTER. In enkele gevallen ook nog een onpaar rugschild, tusschen de oogen gelegen, ongeveer in den vorm van een driehoek met den top naar voren gericht en basaal zoo lang als het 1e paar platen van WALTER.

De vorm van de genitaalplaten is in den regel afgerond rechthoekig, zooals voor *parmata* beschreven is. Het aantal nappen bedraagt 11-22. Soms is deze vorm echter driehoekig als bij *cetrata*, in welk geval de haartjes voor de napplaten met deze vereenigd zijn.

De nymphen van beide soorten werden eveneens door WALTER beschreven en afgebeeld (1922); hij geeft ter onderscheiding aan: 1. het eerste paar dorsale pantserplaten alleen bij *parmata*, 2. de vorm van de 3e en 4e epimeren, 3. de vorm van de genitaalplaten. Tegelijk met inlandsche ♂♂ en ♀♀ van *parmata*, werden ook nymphen gevangen, die ik evenzeer tot *parmata* reken. Alle genoemde kenmerken zijn aan mijne nymphen uitstekend na te gaan en de examinatie leverde de volgende merkwaardige resultaten.

1. Van de dorsale schilden zijn alle 3 paren van WALTER aanwezig. Het 2e en 3e paar is van geringeren omvang dan bij de ♀♀ en onregelmatig van omtrek. Het 1e paar is evenmin vereenigd met het haarplaatje ervoor. 2. De vorm van de 3e en 4e ep. gelijk in 't geheel niet op die van *parmata* ny. volgens WALTER (1922 fig. 156), komt daarentegen vrijwel overeen met *cetrata* ny. (1922 fig. 157). 3. De vorm der genitaalplaten is dezelfde als bij WALTER: smal, de buitenste nappen raken elkaar, de afstand der binnenste nappen is minder dan nabreedte, op iedere plaat 2-3 haartjes.

Tenslotte verdient nog aandacht het imaginale kenmerk, hierboven voor *parmata* ♀ genoemd: de ligging van de anaalopening t.o. van de anaalklieren. Bij mijne nymphen is, zooals bij de ♀♀, de anaalopening gelegen op denzelfden afstand vóór de anaalklieren, wat dus in 't geheel niet overeenstemt met WALTER's figuur 156. Bij vergelijking der afbeeldingen 156 (*parmata* ny.) en 157 (*cetrata* ny.) valt op, dat bij de eerste soort de anaalopening tusschen de anaalklieren gelegen is en bij de 2e nymph ervoor. Volgens WALTER zou alzoo de relatieve ligging van de anaalopening t.o. van de anaalklieren bij de nymphen het tegenovergestelde beeld vertoonen van de ♀♀.

Mijne inlandsche nymphen van *parmata* zien er dus aanmerkelijk anders uit dan de Zwitsersche, door WALTER beschreven (van *cetrata* slechts één?). De eerste vertoonen eene vermenging van *parmata*- en *cetrata*-eigenschappen van WALTER, m.a.w. is het de vraag, of de nymphen van beide soorten, bij voldoende kennis van haar morphologischen bouw, wel van elkaar te onderkennen zijn.

Behalve *Forelia parmata* KOEN., komt in ons land nog voor: *Forelia liliacea* (O. F. M.).

Literatuur.

1895. KOENIKE, in Zool. Anz. 485 en 486.
 1906. " " " " Bd. 30.
 1922. WALTER, in Rev. Suisse Zool. Vol. 29.
 1928. VIETS, in Tierw. Mitteleur. Bd. III. VIII.
 1930. " in Zool. Anz. Bd. 88.

Leeuwarden, Mei 1932.

A. J. BESSELING.

